

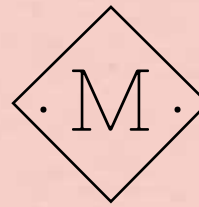

OCELLS

Vida secreta

DIANA ESCOBAR • RENA ORTEGA

M · O · S · Q · U · I · T · O

- ♦ Estimem el paper.
- ♦ Tenim vocació per les coses boniques.
- ♦ Llegim, escrivim i dibuixem el que ens ve de gust.
- ♦ Olorem els llibres, encara que no siguin vells.
- ♦ Ens apassionen les llibreries i els llibreters.
- ♦ Si hi ha talent, publiquem.
- ♦ I fem llibres infantils... o no, això ja no depèn de nosaltres...

A la meua família, en especial als meus fills, amb qui comparteixo el gust per les descobertes i pels llibres il·lustrats. Als amics i col·legues que m'han acompanyat en aquesta aventura, i a tothom que vulgui deixar-se meravellar per aquestes criatures emplomallades.

DIANA

Als meus pares, Ángeles i Antonio, per ensenyar-me a volar ben alt i amb les ales sempre obertes. I especialment a la meua mare, per estimar, cuidar i fotografiar amb tant d'afecte i paciència, tots els ocells del món!

RENA

© Dels textos, Diana Escobar 2023
© De les il·lustracions, Rena Ortega 2023
© Mosquito Books Barcelona, SL 2023

Mosquito Books Barcelona, SL
C/ Església 4-10, oficina 2D
08024 Barcelona
www.mosquitobooksbarcelona.com
info@mosquitobooksbarcelona.com

DL GI 704-2023

Fabriquem tots els nostres llibres amb paper ecològic.
Som amics dels boscos.

En la realització d'aquest llibre no s'ha maltractat cap animal, però algun ha estat subornat per obtenir la seva ajuda.

OCELLS

Vida Secreta

DIANA ESCOBAR • RENA ORTEGA

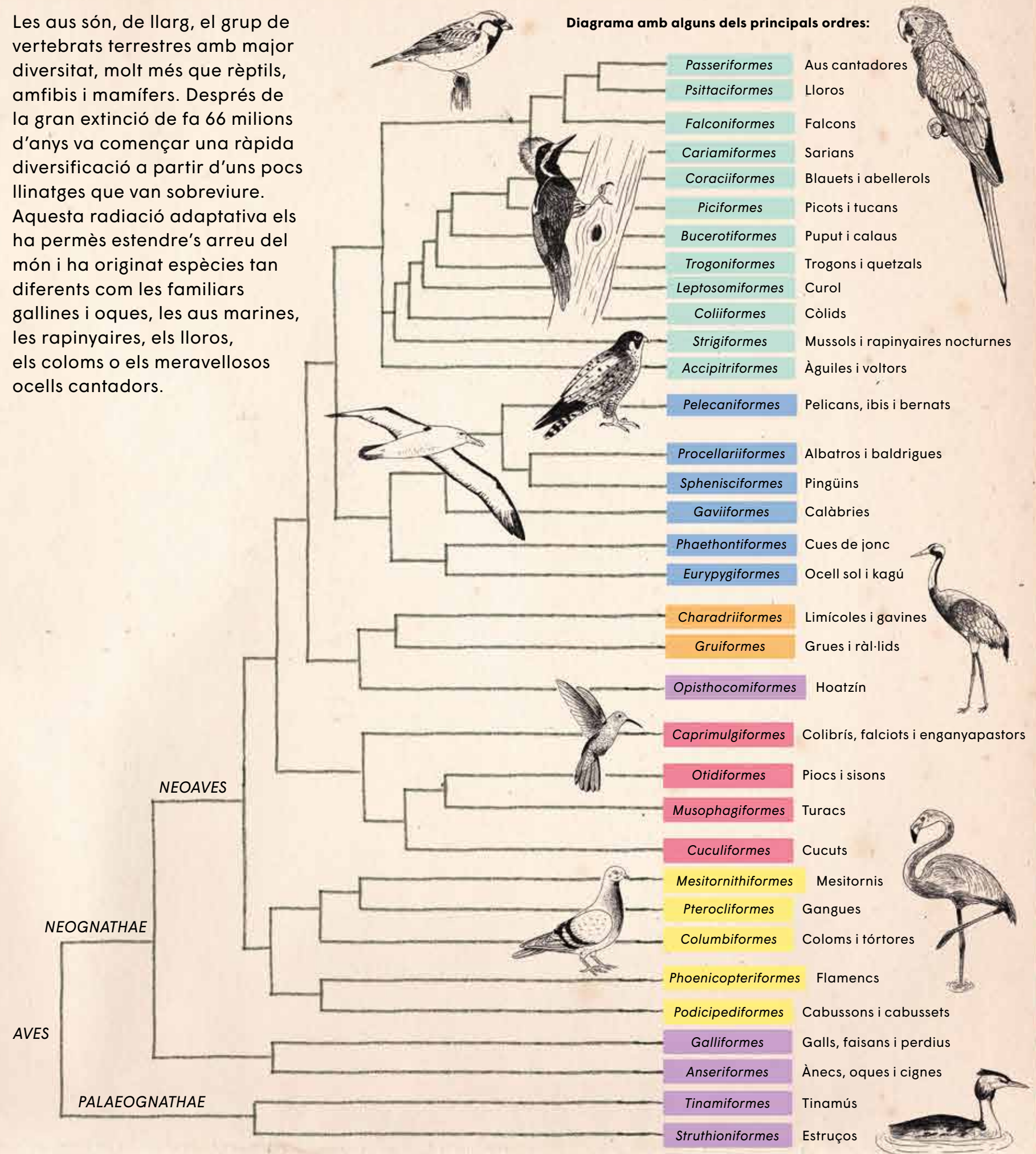

M · O · S · Q · U · I · T · O

LA GRAN DIVERSITAT DE LES AUS

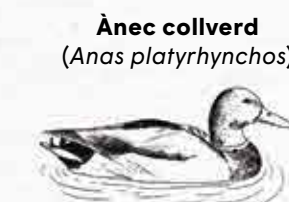
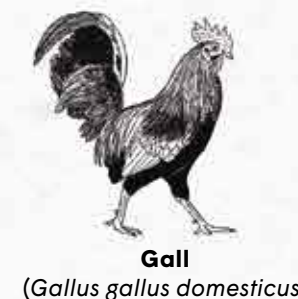
Les aus són, de llarg, el grup de vertebrats terrestres amb major diversitat, molt més que rèptils, amfibis i mamífers. Després de la gran extinció de fa 66 milions d'anys va començar una ràpida diversificació a partir d'uns pocs llinatges que van sobreviure. Aquesta radiació adaptativa els ha permès estendre's arreu del món i ha originat espècies tan diferents com les familiars gallines i oques, les aus marines, les rapinyaires, els lloros, els coloms o els meravellosos ocells cantadors.

Diagrama amb alguns dels principals ordres:

LES MÉS ANTIGUES

Pocs grups van sobreviure a la gran extinció, però els que ho van fer, com les ratites o aus corredores, van donar lloc a estruços, emús, casuaris o kiwis; o els Anseriformes i Galliformes, avantpassats d'ànecs o cignes i de les gallines, les perdus o els galls dindis que coneixem.

Hoatzin
(*Opisthocomus hoazin*)

ELS OCELLS MODERNS

La major diversitat prové de les Neoaves, que reuneixen pràcticament el 95 % dels ocells vius. Actualment, gràcies als avenços en tècniques bioquímiques, la microscòpia electrònica i les anàlisis genètiques, la classificació biològica és molt més precisa i es revisa contínuament. El Comitè Ornitològic Internacional (IOC, per la sigla en anglès) calcula que les més de 10.000 espècies del món es classifiquen en 44 ordres, 253 famílies i 2.384 gèneres.

Més de la meitat dels ocells s'inclouen a l'ordre Passeriformes, present a tots els continents menys l'Antàrtida, amb una gran diversitat de famílies, gèneres i espècies. També s'anomenen ocells de perxa per la seva facilitat de posar-se fins i tot sobre branques molt fines gràcies a la forma de les seves potes.

Alguns ordres compten tan sols amb 1 o 2 famílies, com l'Opisthocomiformes, que té una sola família, l'Opisthocomidae, i una única espècie, l'hoatzin; o l'ordre Columbiformes, amb la família Columbidae, que aplega unes 300 espècies com coloms i tórtres.

COBERTES LLAMPANTS

Les plomes, lleugeres, flexibles, fortes i resistents a l'aigua són també importants per al reconeixement entre mascles i femelles, entre joves i adults, o per passar desapercebuts amb plomatges de camuflatge. Existeix una gran varietat de mides, formes i colors. Se'n poden trobar de brillants, iridescents i tornassolades. Algunes s'han modificat com a ornaments per a l'aparellament o com a senyals socials.

CANVIAR-SE D'ABRIC

La intensa activitat de les aus ocasiona un desgast permanent del plomatge. Per això, els cal canviar les seves plomes almenys una vegada cada any, un procés que es coneix com a muda. La primera muda té lloc en els pollets que canvien el plumissol inicial pel plomatge de jove just abans d'aprendre a volar. Depenent de l'espècie, els individus adults passen per dos tipus de muda: la completa, que afecta totes les plomes, també les de vol, per la qual cosa és un període en què són més vulnerables, i la muda parcial, en què es canvien les plomes cobertores abans de la temporada de cria, quan els mascles adquireixen plomatges més acolorits i brillants per atraure les femelles.

Ànec mandari jove
(*Aix galericulata*)

Ànec mandari femella
(*Aix galericulata*)

Ànec mandari mascle
(*Aix galericulata*)

Les plomes de l'ànec mandari mascle són molt vistoses per tal de cridar l'atenció de la femella. És una de les aus amb un dels plomatges més llampants i sorprenents.

Flamenc rosat
(*Phoenicopterus roseus*)

Faisà d'esperons gris
(*Polyplectron bicalcaratum*)

Faisà daurat
(*Chrysolophus pictus*)

Cacatua crestagrega
(*Cacatua galerita*)

Turac crestavermell
(*Tauraco erythrolophus*)

Guacamai jacint
(*Anodorhynchus hyacinthinus*)

Ibis escarlata
(*Eudocimus ruber*)

Gaig nord-americà
(*Cyanocitta cristata*)

Ocell sedós europeu
(*Bombycilla garrulus*)

Guacamai roig alagroc
(*Ara macao*)

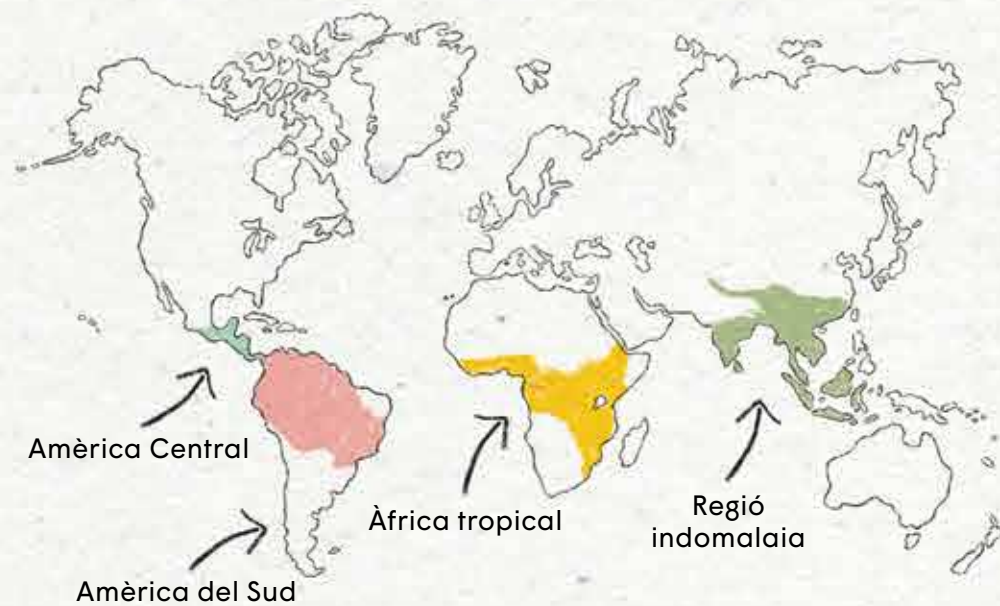
Ànec de Carolina
(*Aix sponsa*)

Ocell del paradís reial
(*Cicinnurus regius*)

Paó comú
(*Pavo cristatus*)

ON ES TROBEN?

Els ocells ocupen una gran varietat d'hàbitats distribuïts arreu del món. La gran majoria es troben a regions continentals, entre les quals les zones tropicals són les més riques, com l'Amèrica del Sud i Central, que concentren a l'entorn d'un 36 % de les espècies d'ocells terrestres conegudes, seguides de l'Àfrica tropical i la regió indomalaia.

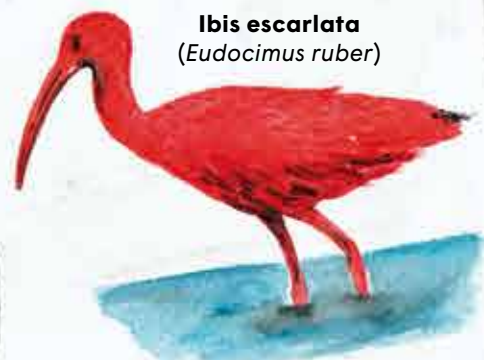

Tàngara blavosa
(*Thraupis episcopus*)

El país que compta amb més diversitat d'ocells és Colòmbia, amb unes 1.800 espècies diferents, xifra que suposa prop d'un 20% de les aus del món.

Ibis escarlata
(*Eudocimus ruber*)

Tucà pitblanc
(*Ramphastos tocanus*)

Pingüi de les Galápagos
(*Spheniscus mendiculus*)

Pingüi emperador
(*Aptenodytes forsteri*)

DE L'ANTÀRTIDA AL TRÒPIC

Al continent antàrtic, la regió més freda, seca i ventosa del planeta, es troben poques espècies d'ocells, la majoria estacionals, com els pingüins. De les 18 espècies de pingüins existents, les quatre del gènere *Spheniscus*, en canvi, tenen la particularitat que es troben en regions molt menys fredes, com ara la costa sud-africana o, fins i tot, a les illes Galápagos, on viu un dels més petits, el pingüi de les Galápagos.

ILLES GALÁPAGOS
(Equador)

SAPS QUÈ SÓN LES ESPÈCIES ENDÈMIQUES?

La distribució d'animals i plantes té una relació directa amb les característiques dels hàbitats, la seva biodiversitat i es condicions climàtiques, però també està condicionada per possibles barreres físiques com oceans o grans serralades que poden aïllar poblacions. Aquest aïllament dona lloc a espècies que es troben únicament a un territori determinat, les anomenades espècies endèmiques, com el weka, el kàkapo o el takahé, totes elles aus no voladores d'Oceania.

Kàkapo
(*Strigops habroptilus*)

Takahé
(*Porphyrio hochstetteri*)

NOVA ZELANDA
(Aotearoa)

Westport

Christchurch

Dunedin

ILLA DEL NORD

Wellington

Weka
(*Gallirallus australis*)

LES ESPÈCIES MÉS CORRENTS

En un estudi recent, que ha integrat dades d'especialistes amb dades d'observacions ciutadanes, s'ha estimat que el pardal és l'ocell més comú al món, seguit per l'estornell comú, la gavina de Delaware i l'oreneta comuna.

Pardal
(*Passer domesticus*)

Estornell comú
(*Sturnus vulgaris*)

Gavina de Delaware
(*Larus delawarensis*)

Oreneta comuna
(*Hirundo rustica*)

ALIMENTAR-SE

Molts ocells s'alimenten de petits mamífers, amfibis, rèptils, peixos, insectes o d'altres ocells. També n'hi ha que tenen una dieta vegetal a base de fruites i llavors a més de fulles i brots tendres. Però, si no tenen dents, com s'ho fan per menjar? Doncs agafen l'aliment amb el bec, l'esquincen o se l'empassen directament sense mastegar gràcies a unes mandíbules i uns músculs molt forts i a un apèndix muscular, el pedrer, que omplen amb partícules dures o pedretes per poder triturar el menjar.

Guacamai blau
(*Ara ararauna*)

Els becs de molts frugívors, com els lloros o els tucans, són corbats, en forma de ganxo, i molt forts.

Merla
(*Turdus merula*)

Els omnívors, amb una dieta variada, tenen becs rectes, de llargada i gruix intermedis.

Pigarg americà
(*Haliaeetus leucocephalus*)

Les rapinyaires tenen el bec corbat per esquinçar les preses.

El bec d'alena (*Recurvirostra avosetta*), a més de tenir un bec llarg i fi, el té corbat cap amunt i furga entre el llot buscant crustacis o cucs.

El bec de tisora americà (*Rynchops niger*) té la mandíbula inferior molt més llarga per solcar l'aigua en vol i atrapar les preses en la superfície.

Martinet blanc
(*Egretta garzetta*)

Als pescadors els calen becs llargs i afilats com a arpons.

Blauet comú
(*Alcedo atthis*)

Moltes aus aquàtiques els tenen llargs i plans per colar plantes i animals dins l'aigua. Un cas especial són els becs amples dels filtradors com l'**ànec cullerot** (*Spatula clypeata*), que el té ample per filtrar.

Cardenal vermell
(*Cardinalis cardinalis*)

En els granívors o els menjadors de llavors els becs són cònics, curts i gruixuts.

EL BEC, PER MENJAR I MOLT MÉS

Per als ocells el bec és una eina polivalent que utilitzen no només per agafar el menjar sinó també per alimentar els pollets, com a ornament per a l'aparellament o per arreglar-se les plomes. Però el que destaca per sobre de tot és la gran varietat de formes i mides: des dels que serveixen per a una dieta variada fins als que s'especialitzen en un tipus d'aliment. N'hi ha que són rectes, d'altres corbats, fins o gruixuts, curts o llargs, cadascun ben adaptat al tipus d'alimentació.

Mosquiter comú
(*Phylloscopus collybita*)

Els becs dels insectívors són prims i en punta.

Picot negre nord-americà
(*Dryocopus pileatus*)

Els picots tenen becs forts i en forma de cisell per martellejar els troncs i una llengua llarga per buscar insectes sota l'escorça. I com eviten lesions al cap? Gràcies a un teixit que amorteix els cops i protegeix el crani.

En els nectarívors els becs són tubulars i llargs per protegir la llarguíssima llengua i arribar a l'interior de les flors.

Suimanga malaquita
(*Nectarinia famosa*)

Suimanga de dors olivaci
(*Cinnyris jugularis*)

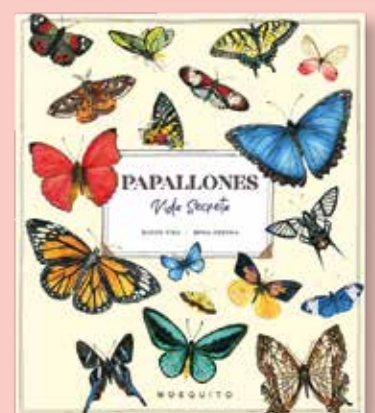
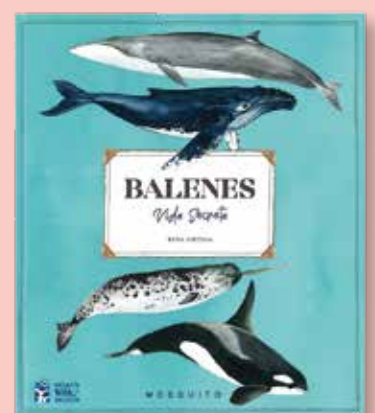
Pocs mons són tan diversos, sorprenents i apassionants com el de les aus. Més de 10.000 espècies donen una mesura molt clara de la dimensió exacta de la seva riquesa, la seva capacitat adaptativa en tots els hàbitats i de la seva increïble facilitat per aprendre i evolucionar.

Ocells gairebé minúsculs i aus de dimensions espectaculars, tota mena de formes anatòmiques, de becs, d'urpes, d'ulls, de plomes. Ocells als pols i ocells als tròpics, ocells de viatge i ocells que s'estan gairebé parats. Disfressats i nus. Benvingut a la més admirable diversitat del regne animal!

Una menció especial mereix el darrer capítol, en el qual el lector trobarà codis QR amb una selecció dels cants més representatius d'alguns ocells repartits per tot el món.

De la mateixa col·lecció:

@mosquitobooks
mosquitobooksbarcelona.com

€ 22,00

ISBN 978-84-19095-53-4

9 788419 095534